بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2017/HC-A/189
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:
  * ނަން: ފާޒިލް އިބްރާހީމް
  * ދާއިމީ އެޑްރެސް: ދ. މާފަންނުވިލާ/ މާލެ
  * އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A032992
  * މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ދ. މާފަންނުވިލާ/ މާލެ
- އިސްތިއުނާފު ރައްދުވި ފަރާތް: ދިވެހި ދައުލަތް (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް)

- ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު: 11 އޮކްޓޯބަރު 2017
  * ނިމުނު ތާރީޚު: 12 އޮކްޓޯބަރު 2017

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ކޯޓު އަމުރު ނަންބަރު: 145-J/MD/2017/2101
- އަމުރު ނެރުނު ކޯޓު: ޖުވެނައިލް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ބަންދު އަމުރު (ރިޝްވަތުދިނުން/ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ސަރުކާރު ފައިދާނަގަން މަސައްކަތްކުރުން)
- އަމުރު ނެރުނު ތާރީޚު: 07 އޮކްޓޯބަރު 2017

- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
  ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ޙަމީދު، އިސްތިފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ދީދީ، ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/2101 ކޯޓު އަމުރު އުވާލުން ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާއި އެއްގޮތްނޫން ކަމަށްބުނެ އެ ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކޮށްދިނުމަށް އެދި މ. މާފަންނުވިލާ/ މާލެ، ޒާސިމް އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވުމުން ބަލައިގަތް ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މިޤަޟިއްޔާގައި މައްސަލަ ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ދައުލަތް (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް) އެވެ.

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

01- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/2101 ކޯޓު އަމުރަކީ، މ.މާފަންނުވިލާ/ މާލެ، ޒާސިމް އިބްރާހީމްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ރިޝްވަތުދިނުން/ ޤާނޫނާ ހިލާފަށް ސަރުކާރު ވައްޓަފާން މަސައްކަތްކުރުމުގެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން، ހުރި ތުހުމަތުން ނުވަތަ ހިތަބަސް ބޭން ހުރި މީހަކަން ނުފޫޒުއް ފުރުވަޔާނަކަން ބަހައްޓަން، 2017 އެޕްރީލް 07 ވަނަ ދުވަހުގެ 17:05 އިން ފެށިގެން 2017 އެޕްރީލް 13 ވަނަ ދުވަހުގެ 17:04 ގެ ނިޔަލަށް ޒާސިމް އިބްރާހީމް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒުން ކަނޑައަޅާ ތަނެއްގައި ބަންދުކޮށްފައި ބެހެއްޓުމަށް އަމުރު ކުރައްވާ ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަން އެނގެން އޮތެވެ.

02- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/2101 ކޯޓު އަމުރު އުވާލުން ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ އެއްގޮތްވާ ގޮތުގެ މަތިން ނޫންކަމަށްބުނެ ޒާސިމް އިބްރާހީމްގެ ފަރާތުން އެއަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އަންނަނިވި 03 (ތިނެއް) ނުކުތާ ފާހަގަކޮށް، އެ ތިން ނުކުތާއާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަދައްކަވާފައިވެއެވެ.

- ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ: ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/2101 ކޯޓު އަމުރަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2013 (ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިމްތިޔާޒުތަކާއި ބާރުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ނެރެފައިވާ އަމުރެއް ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: މިމައްސަލައިގައި ފުލުހުންގެ ފަރާތުން އެއްވެސް ހެއްކެއް ހުށަހަޅާފައިނުވިއަސް ، އަދި އެކަމުގެ މައްޗަށް ދަރަޖައަކަށްވުރެ ނުވެސް މިމައްސަލައިގައި "ހުކުރު ދުވަސް ނުވަތަ ހޮނިހިރު ދުވަހު މިފަދަކަން ނުކުރެވޭނެ" ކަމަށް ވިދާޅުވެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/HC-A/112 ޤަޟިއްޔާއިން ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

- ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ: ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް އެމާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސަބަބުތަކެއް ނެތި ބަންދުކޮށް ޤާސިމް އިބްރާހީމް ހައްޔަރުކޮށްފައި ބަހައްޓަން އަމުރު ނެރެފައިވާކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

03- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/2101 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި، އެނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތުންނާއި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި ލިޔެކިޔުންތަކުގެ މައްޗަށް ޝަރުޢީ ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ވިސްނާ ބަލާއިރު، މިމައްސަލަ ބެލުމުގައި ބައިވެރިވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިއްޖެއެވެ.

(ހ) މ. މާފަންނުވިލާ/ މާލެ ޤާސިމް އިބްރާހީމްގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ ރިޝްވަތުދިނުން/ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ސަރުކާރު ވަޒީފާއަށް މަސައްކަތްކުރުމުގެ މައްސަލައާ ގުޅިގެން، ހުކުރު ދުވަސް ނުވަތަ ހޮނިހިރު ދުވަސް ނުކުރެވޭނެ ކަމަށް ބުނެ ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ބައްދަލުކުރަން، 2017 އޮގަސްޓު 07 ވަނަ ދުވަހުގެ 17:05 އިން ފެށިގެން 2017 އޮގަސްޓު 13 ވަނަ ދުވަހުގެ 17:04 ގެ ނިޔަލަށް ޤާސިމް

އިބްރާހީމް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމްއެފެއާޒުން ކަސްޓަމަރަށް ތަޙުޤީޤަށް ބަދަލުކުރުމުގައި ބޭއްސުމަކަށް އަމުރު ކުރައްވާ ކުރިމަތިލާ ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/2101 ކޯޓު އަމުރު ނެރުއްވާފައިވާކަން އެނގެން އޮވެއެވެ.

(ނ) ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 46 ވަނަ މާއްދާގައި، ހައްޔަރު ކުރާ މީހާއަށް މީހަކު ކުށެއް ކުރަނިކޮށް ފެނުނު ހިނދެއްގައި، ނުވަތަ މީހަކު ކުށެއް ކޮށްފިކަމަށް، ނުވަތަ އެވަގުތަކު އެއްޗެހި ކުށެއް ކުރާން ކަމަށް ބެލެވިދާނެ ފަދަ ސަބަބުތަކެއް ހުރިކަމާއި ނުވަތަ ހެކިތަކެއް ހުރުމުން، ނުވަތަ ކޯޓުގެ އަމުރަކާނުލާ ހައްޔަރުކުރެވިދާނެ ފަދަ އެއްވެސް މީހަކު ހިފައި ހައްޔަރުކުރުން، ނުވަތަ ބަންދުކުރެވޭނީ ނުވާނަމަކަން ބައްޔަރުކުރެވިފައިވާކަމާއި، އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 45 ވަނަ މާއްދާގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 16 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެމަތީން ޙައްޤުތަކުގެ މަތިން ފިޔަވަޅު ޤާނޫނާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެމަތީން ފިޔަވަޅު، އެއްވެސް މީހެއްގެ މިނިވަން ކަމަށް، ހިފައި، ހައްޔަރުކޮށް، އަދި ބަންދުކުރެވިދާނީ ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ގޮތަށް،

ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2013 (ޙައްޤުތަކާއި މިނިވަންކަމުގެ ޤާނޫނު) ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި "ޖިނާއީ ކުށެއް ކުރިކަމަށް ހިފައިގެން ހިރާސްތުގައި ބެހެއްޓޭ ޙައްޤުތަކުގެ މަތިވެރިކަން ބަޔާންކޮށްދީ ޖިނާއީ މައްސަލައެއްގެ ތަޙުޤީޤު ހައްޔަރުކުރިކަން ބަލައިގަތުމުގެ ނަމަ އެކަން ކުރަންވާނީ ސީދާ އިރުޝާދަކަށް ކޯޓުއެއްގެ ނުވަތަ އެހެން މަރުހަލާ ކޯޓް ޤާނޫނުގައި ވާ ގޮތަށް. މިފަދަ ޤާނޫނުތަކުން އެކޯޓުގައި ހުރިހާ އެއްމެ ޝަރީޢަތުގެ ފާހަގަ ވާފަދަ ފިޔަވަޅު ބޭނުންކުރެވިދާނެ ޖިނާއީ އަދި ވަރަށް ބޮޑު ފިޔަވަޅުގެ ފަރާތްތަކަށް ފިޔަވަޅުއެޅުމަށް އަންގާއެވެ." މިފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި؛

މިމައްސަލައިގައި ކަން ހިނގާފައިވާ ގޮތަށް ބަލާއިރު، ޝަކީލް އިބްރާހީމް އަށް ޙައްޤުތަކުގެ މަތިވެރިކަން ފިޔަވަޅުއެޅުމަށް އެނގެން އޮންނައިރު، ޝަކީލް އިބްރާހީމް ބަންދުކުރެވުނުއިރު ނުވަތަ ހައްޔަރުކުރެވިފައިވާކަން ޖިނާއީ ކުށެއް ކުރިކަމަށް ފާހަގަކުރެވެން ނުވަތަ ކުރުގެ ފަހުން ފޯނުކޮށްގެން، އެހެން ނަމަވެސް ޝަކީލް އިބްރާހީމް ހައްޔަރު ކުރުމުގައިވާ ކުރިމަތިލާ ސަރުކާރު ނަންބަރު 171-D6/AWF/2017/55 ފޯމުން ޝަކީލް އިބްރާހީމް ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރަކާނެ ޝަރީޢަތް ކުރިމަތިލާ ކޯޓުން ހުށަހެޅުމުން، ކުރިމަތިލާ ކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ އެކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2017/230 (ހައްޔަރު ކުރުމުގެ) އަމުރުގެ ދަށުން ކަން އެނގެން

އޮންނަނީއެވެ، އެއީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2013 (ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިމްތިޔާޒުތަކާއި ބާރުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާން ކުރެވިފައިވާ އިޖުރާއާތު އެއްގޮތަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްގެ ދަށުން ކުރެވިފައިވާ ބަންދެއް ނޫންކަން އެނގެއެވެ.

(ށ) އިސްތިއުނާފު މިކުރާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/2101 ކޯޓު އަމުރަކީ، އިސްވެ އިޝާރާތް ކުރެވުނު ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2017/230 ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރުގެ ދަށުން ޤާސިމް އިބްރާހީމް ބަންދުކުރުމަށްފަހު، ބަންދާ ގުޅޭ ގޮތުން ނިސްބަތްކުރަންޖެހޭކަމާއި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ފަރާތުން "ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުން ބަންދުކުރިއްޔާ 24 ގަޑިއިރު ތެރޭގައި ވެރިފަރާތްގެ ކުރިމައްޗަށް ހާޒިރުކުރަން މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފޯރމް" (ނަންބަރު TD099584) އިން ހުށަހެޅުމުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމާއި؛

އިސްތިއުނާފު މިކުރާ ކޯޓު އަމުރުގެ ދަށުން ޤާސިމް އިބްރާހީމްގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އިތުރުކުރައްވާފައިވަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2013 (ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިމްތިޔާޒުތަކާއި ބާރުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްގެ ދަށުން ޤާސިމް އިބްރާހީމް ބަންދުކުރެވިފައިވަނިކޮށް އެ އަމުރުގެ މައްޗަށް ބިނާކުރައްވައިގެންކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، ބާޠިލުކަމުގެ މައްޗަށް ބިނާކުރެވޭ ކަމެއް ބާޠިލުކަމަށް ވާތީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/2101 ކޯޓު އަމުރަކީ ޤާނޫނާ ޚިލާފު ބާޠިލު އަމުރެއްކަން އެނގެއެވެ.

ވީމާ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/2101 ކޯޓު އަމުރު ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށް މިމައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ ހުރިހާ ފަނޑިޔާރުން އެއްބަސްވެވަޑައިގަތެވެ.

- ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ކަންތައްތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކުރާއިރު، އިސްތިއުނާފު މިކުރާ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/2101 ކޯޓު އަމުރަކީ ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2017/230 ހައްޔަރު ކުރުމުގެ އަމުރުގެ ދަށުން ޤާސިމް

އިބްރާހީމް ހައްޔަރު ކުރުމަށްފަހު، ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމަށްޓަކައި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު TD099584 "ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުން ބަންދުކުރިތާ 24 ގަޑިއިރު ތެރޭގައި ފަނޑިޔާރެއްގެ ކުރިމަތަށް ހާޒިރުކޮށް މައްސަލަ ހުށަހަޅާ ފޯމް" އިން ހުށަހެޅުމުން ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަން އެނގެން އޮންނައިރު، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/HA/2017/230 ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރަކީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 5/2013 (ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިމްތިޔާޒުތަކާއި ބާރުތަކުގެ ޤާނޫނު) ގެ 13 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރެވިފައިވާ އިޚްތިޔާރާ ހިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަން އެނގެން އޮތުމާއި، ބާޠިލުކުރައްވައި [illegible] ތަރުތީބުވެގެން އަންނަ ކޯޓުން ކަމަށް ބާޠިލުކުރައްވަން ވާނީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/2101 ކޯޓު އަމުރު މިޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ހުރިހާ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ބާޠިލުކޮށް މ.މާފަންނުވިލާ/ މާލެ ޤާސިމް އިބްރާހީމް މި ހިނދުން ފެށިގެން ދޫކޮށްލުމަށް އަންގައި ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.